

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

Evsizlik kendi içerisinde birçok boyut barındıran, genellikle yoksulluk, göç, kentleşme, konut fiyatlarındaki yüksek artış, aile içi sorunlar, işsizlik, doğal afetler, zihinsel ve ruh sağlığı problemleri, sosyal statü kaybı, sosyal koruma erişimindeki ayrımcılık, alkol ve madde kullanımı gibi birçok sebep sonucu oluşan ve ekonomik, sosyal ve politik faktörlerin etkisiyle gittikçe artan toplumsal bir sorundur. Türkiye’de de giderek büyüyen ekonomik kriz, artan yoksulluk, yüksek enflasyon ve son 2 yıldır artan kiralara sonucunda barınma krizi giderek büyümektedir. Tüm bunların sonucu olarak evsizlik de artık ülkenin temel sorunlarından biridir ve bir an önce yetkili kurumların gündemine alması ve kalıcı çözümler üretmesi gereken hale gelmiştir.

Akademik literatürde evsizlik, bir kişinin belirlenmiş geçici bir konutta ya da uyumak için tasarlanmamış bir yerde en az bir gecesini geçirmesi olarak tanımlanırken evsizler de evsiz, çatısız, konutsuz ya da güvencesiz alanlarda yaşayan bireyler olarak tanımlanır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa ülkelerinde evsizliğe dair çatı kuruluş olan FEANTSA’nın (European Federation of National Organisations working with the Homeless) kullandığı ortak tanım ve sınıflandırma ise şu şekildedir: “Sokaklarda yaşayan kişiler, açık alanlarda, barakalar veya arabalarda; geçici acil barınma yerlerinde, kadın sığınma evlerinde, kamplarda veya ülke içinde yerinden edilmiş kişilere, mültecilere veya göçmenlere sağlanan diğer geçici konaklama yerlerinde yaşayan kişiler; ve gayri resmi yerleşim yerlerinde yaşayanlar gibi son derece yetersiz ve güvencesiz konutlarda yaşayanlar.” (OHCHR,2020). Birleşmiş Milletler ve FEANTSA’nın evsizlik tanımı, sokakta ya da geçici barınaklarda yaşayanlardan, mültecilere veya gayri resmi yerleşim yerlerinde yaşayanlara kadar geniş bir yelpazeyi kapsamıştır.

Evsizlere Yönelik Hizmet ve Politikalarda Mevcut Durum Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi’nin 25. Maddesinden başlayarak Türkiye’nin taraf olduğu birçok uluslararası haklar sözleşmesi barınma hakkının korunması yükümlülüğünü getirir. Konut hakkıyla ilgili olarak, Avrupa Sosyal Şartı’nın 31. maddesinde; “Devletler barınaktan yoksun kalma durumunu da tedricen ortadan kaldırmaya yönelik önlemler almalıdırlar. Devlet halkın kabul

edilir düzeyde kentlerden yararlanabilmesini sağlamakla ve maddi olanağı dar olanlar için konut giderlerini ulaşılabilir bir düzeyde tutmakla yükümlüdür.” denir.

Türkiye’de evsizlik ile ilgili yasal bir çerçeve olmadığı gibi; evsizlerin son yıllardaki durumu hakkında sadece yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının yaptığı kısıtlı çalışmalar mevcut olduğu için net bir veri de yoktur. Konuyla ilgili çalışan sivil toplum temsilcileri evsizlerin sayısının başta İstanbul’da olmak üzere, “hiç olmadığı kadar” arttığını söylemekte ve Türkiye’de evsizliği, ekonomik sıkıntılar ve sosyal sorunlarla ilişkilendirmektedirler.

Bu bağlamda:

1. Bakanlığınızın “evsizlik” ve “evsiz” tanımları nelerdir?
2. Türkiye’de kaç evsiz vardır? Evsizlerin yaş, cinsiyet, yaşadığı ile göre dağılımı nedir?
3. Türkiye’de kaç evsiz “aile” vardır? Bu sayının illere göre dağılımı nedir?
4. Türkiye’de evsizler nerelerde yaşamaktadır?
5. Son 10 yılda evsiz olduğu için sokakta yaşamını yitiren kaç kişi vardır? Bu kişilerin ölüm sebebi, yaş, cinsiyet ve yaşadığı ile göre dağılımı nedir?
6. Türkiye’de evsiz sayısındaki artışın son 10 yıla göre dağılımı nedir?
7. Türkiye’de evsizler ile ilgili ayrılan bütçenin son 10 yıla göre dağılımı nedir? Bu bütçe hangi kurumlar tarafından hangi faaliyetler için kullanılmıştır?
8. Evsizler ile ilgili yapılan çalışmalar nelerdir?
9. Evsizlerin barınma, beslenme, giyecek gibi temel ihtiyaçlarının kalıcı olarak karşılanması için yapılan kalıcı çalışmalar nelerdir?
10. Evsizlerin yoksulluk ve istihdam gibi sorunlarını kalıcı olarak çözmek için yapılan kalıcı çalışmalar nelerdir?
11. Bakanlığınız evsizliği toplumsal bir sorun olarak ele alıyor mu?
12. Evsizlik ile ilgili yasal bir çerçeve oluşturmayı planlıyor musunuz?
13. Evsizlerin sürdürülebilir insanca yaşam hakkını sağlamak için yaptığınız çalışmalar nelerdir?
14. Bakanlığınızın evsizlere yönelik, 365 gün sürekliliği olan nitelikli bir faaliyeti var mıdır?